

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ

определено със заповед N 62/29.01.2026г.

на Ректора на СА „Д.А.Ценов“ – Свищов

С Т А Н О В И Щ Е

по процедура за придобиване на ОНС „Доктор“ в СА „Д.А.Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р **Павлина Петкова Димитрова**, Шуменски университет “Еп. К. Преславски”, катедра „Икономика и математическо моделиране“, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

Автор на дисертационния труд: **Миглена Трифонова Маринова**, докторант към катедра „Счетоводна отчетност“, d010123290.

Тема на дисертационния труд: “Счетоводно-информационно осигуряване за ефективно управление на предприятията от добивната промишленост”

I. Общо представяне на дисертационния труд.

Изследван обект в дисертационния труд е счетоводната система на предприятията от добивната промишленост и по конкретно на предприятия, специализирани в добив на скални материали, пясък и глина.

Предметът на изследването се разглежда двuasпектно, като “методология и организация на счетоводното отчитане на специфични активи, разходи и екологични задължения, с цел усъвършенстване на информационното осигуряване за вземане на решения в сектора”.

Изследваните обект и предмет в дисертацията разкриват високата степен на информированост и аналитично разбиране на изследваната проблематика от докторанта.

Основната цел на труда е да се обоснове и предложи цялостен модел за екологично счетоводно-информационно обезпечаване на стратегическото управление и устойчивостта.

Докторантът е поставил за решаване 4 **задачи**, във връзка с постигане на целта, които могат да бъдат синтезирани по следния начин:

➤ Да се изследват особеностите в дейността на предприятията от добивната промишленост като основа за анализа;

➤ Да се анализира състоянието и развитието на счетоводната система в добивните предприятия в контекста на приложимите международни стандарти;

➤ Да се разработят и обосноват методически и организационни решения за счетоводно отчитане на специфични активи и пасиви в добивната индустрия.

➤ Да се проучат възможностите за интегриране на екологичното счетоводство в инвестиционното и оперативното бюджетиране и връзката му с ESG отчетността.

Задачите са реализирани. Изследователската теза, заедно с другите компоненти на увода са посочени прецизно.

Отделено е внимание на методическия инструментариум.

Разработката се състои от 216 стандартни страници, от които 193 страници основен текст и 10 страници библиография. **Приложенията са 6 на брой.**

Обемът отговаря изцяло на изискуемия обем на подобен род разработки.

Литературата включва 83 източника на английски език, а останалите 44 източника - на български език. Общият брой е 127 като в т.ч. се включват речници и нормативна литература. Широкото използване на чуждестранни източници може да се оцени като сериозно предимство както за настоящата разработка, така и за бъдещото академично развитие на докторанта.

Структура: В композиционно отношение дисертационният труд обхваща три тематично и логически последователно изградени глави с балансиран обем, както и увод, заключение, списък на използваната литература, и приложения, които допълват, и обогатяват изложението.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Темите, свързани със счетоводните проблеми в предприятията от добивната промишленост, стават все по-актуални на фона на засилващите се изисквания за прозрачност и устойчиво развитие на бизнеса. В този контекст счетоводството се утвърждава като ключов източник на информация, който подпомага ефективното

управление и интегрирането на екологичните и социалните аспекти в процеса на стратегическо вземане на решения. Авторската гледна точка е ключова с аргумента, че интегрирането на екологичното счетоводство е фундамент за осигуряване на стратегическа информация в контекста на ефективно управление и устойчивост.

Уводът набляга на всички изискуеми акценти – цел, предмет, обект, задачи, хипотеза, методически инструментариум.

В първа глава се представя, в теоретичен аспект, състоянието на индустрията и водещи тенденции в счетоводната практика на предприятията от добивната промишленост. В тази част от разработката се откроява умението на докторанта да прилага прецизно методическите инструменти анализ и синтез.

Във втора глава акцентът е поставен върху възможностите за усъвършенстване на счетоводното отчитане на конкретни дейности и процеси. Разгледани са 4 практически казуса, свързани със счетоводно третиране на разходи за добив на скални материали, пясък и глина, оценка на концесионното право на добив и др. Изведени са основни предимства на капитализирането на разходи за рекултивация.

В трета глава се отразява, че счетоводната информация, свързана с управлението на отпадъците, изпълнява двойна функция – финансова и екологична, като подпомага както спазването на законодателството, така и управленските решения. Умело са обобщени, синтезирани и систематизирани приложните методики с определена логическа последователност. Систематизирано е представено интегриране на счетоводното отчитане на екологичните разходи в оперативния бюджет (ОРЕХ). На база несъответствията (Gap analysis), представяне на добри практики от докторанта и емперично изследване в български предприятия, занимаващи се с добив на камък, пясък и глина, е обоснована необходимостта от усъвършенстване на техните счетоводни системи.

Заключението обобщава основните резултати и изводи от проведеното изследване както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект. В изложението са представени достатъчен брой фигури - 4 и 16 таблици за онагледяване на текста.

Авторефератът е изготвен коректно в необходимия обем като е представено синтезирано съдържанието на дисертацията.

Дисертацията е издържана в граматическо и стилово отношение.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приемам приносите, определени от докторантката като пет:

1. В резултат на задълбочено проучване на специализираната литература и нормативната уредба е обоснована ключовата роля на счетоводството в добивната промишленост като основен източник на информация за стратегическо управление. Доказано е значението на пълното и последователно счетоводно отразяване на капиталовата интензивност, дългосрочните активи и специфичните рискове, свързани с бъдещи задължения, рекултивационни провизии и разходи за проучване и оценка на минерални ресурси за ефективното финансово планиране и управленско вземане на решения;

2. Емпиричните изследвания потвърждават, че интегрирането на екологичните и социалните разходи, и нефинансовите показатели е необходимо за повишаване на прозрачността и съответствието с изискванията за устойчива отчетност. Разработен е систематизиран счетоводен подход за отчитане на придобиването и използването на площи за добив в предприятията за добив на скални материали, пясък и глина;

3. Адмирации заслужава предложения модел за интегриране на екологичните разходи и рекултивационните задължения в себестойността на добива, както и предложението за капитализиране на разходите за придобиване на добивни площи като дълготрайни активи, и прилагането на метода на производствената единица;

4. Практико-приложните проучвания, базирани на GAP анализ, бенчмаркинг изследване доказват необходимостта от надграждане на счетоводните системи;

5. Безспорно доказана необходимост от техническо интегриране на нефинансови данни със счетоводните модули е ключов белег за налични пропуски при провизиране и неефективна аналитичност при екологичните разходи.

Отбелязаните приносни моменти обогатяват съществуващите теоретични и практико-приложни знания в изследваната област.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Към дисертацията могат да бъдат отправени незначителни технически препоръки за оформяне на източниците основно под таблиците и фигурите (напр. обобщенията на автора в таблица 1 на база кой източник са?).

С цел доизясняване на материята в дисертацията е възможно поставянето на следния въпрос:

1. Въз основа на емпиричното изследване на докторантката (с. 176–177), какъв е приблизителният относителен дял на предприятията, при които се установява дефицит на специализирани аналитични сметки за екологични цели? Може ли констатацията да се приеме за представителна за сектора и забелязва ли се в практиката тенденция към преодоляване на тази липса?

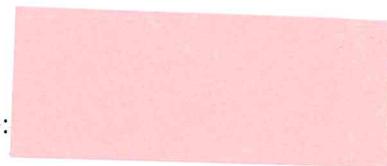
V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Научното изследване на докторант Миглена Трифонова Маринова е самостоятелно разработено, завършено и носи белезите на оригинален научен принос, като поставените цели и задачи са изпълнени успешно.

Независимо от някои критични бележеки, гореизложеното ми дава основание да изразя становище, че дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и да гласувам положително за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ на Миглена Маринова.

06/03/2026

Изготвил становището:

(доц.д-р Павлина Димитрова)